

Vsa ta povest obžalovanja vrednega človeka se mi je bila zdela jako mikavna in mi odprla pogled v nekatere gnjile kote meščanske družbe, iz katerih prihaja navadno naglo obožanje, obupnost in samomori, do katerih pa pravica malokdaj more, ker mora imeti prej gotove dokaze, predno sme kaj pričeti. Moj prijatelj je bil tako gnjezdo ogrenil, in to je bila gotovo velika zasluga, zaradi katere ga pa nisem nikakor zavidal. Dasiravno vsa ta reč mene ni dosti brigala, ker so se taki prestopki pri policiji obravnavali, se vendar, ko sem popoldne naletel na svojega prijatelja komisarja, nisem mogel zdržati, da ne bi spregovoril o tej reči.

„Gratulujem, prijatelj, gratulujem,“ pravim ter mu roko pomolim; „komaj par dni tu in že tak vlov! Kakor se mi zdi, misliš na višo stopinjo kar skočiti.“

„O, le norčuj se, le“, mi odgovori nekoliko skremženih ust, „saj se je tudi tebi taka že godila in če se ti ni, se ti pač še bo; hudodelniki ne leté policiji v pest, kakor veše k luči, marveč od nje, kakor zverina od ognja.“

„Tim večja slava za-te, da si ogrenil gnjezdo, o katerem se predniku tvojemu še sanjalo ni.“

„Ogrenil? Gnjezdo?“ se čudi moj prijatelj in me ostro pogleda. „Kako gnjezdo li? O čem se ti sanja?“

„I no, o igralcih, katere si sinoči ali marveč davi že zasačil.“

„Da bi bil jaz kake igralce zasačil?“ se čudi dalje.

„Ne prikrivaj mi, saj jaz že vse vem.“

„Kaj veš?“ pa praša dalje. „Verjemi mi, pri moji veri, da mi ni besedica tvojega govora jasna.“

„Nemogoče!“ se jamem zdaj jaz čuditi, „saj si ti edini komisar tu.“

„Res da, toda vkljub temu mi je vse nerazumljivo, kar si mi pravil.“

„Ej, v sanjah vendar nisi zasačil igralcev in jim pobral denar! Ali si morda mesečen?“

Moj prijatelj se čedalje bolj čudi, jaz pa ravno tako. Ko vedno le zahteva pojasnenja od mene, vkreneva v bolj samotne ulice in jaz mu v kratkem razložim vse, kar sem po trgovcu zvedel. On me strmé poslušá in ko sem končal, pravi:

„To je res nerazumljivo! Meni se dozdeva, da se je tu zgodilo hudodelstvo, da je nekdo v moji lastnosti pobral denar, kajti zagotovem ti, jaz nisem bil ponoči nikjer in da bi bil kdo mojih podložnih kaj tacega storil, o tem mi še ni nič znano. Meni se vse zdi, da je ono lepo družbo zvit goljuf prav grdo osleparil.“

Kaj tacega se zdaj tudi meni jame dozdevati. Da pa ne bi po temoti tavalá, sklenem jaz povabiti sina trgovca k sebi, da bi na tanko opisal mi onega „komisarja“, in naznanim ta svoj sklep tudi prijatelju, ki pa meni, da bi bilo najbolje in najkrajše, ako se podava oba naravnost k trgovcu ter izprašava sina njegovega vse natančno. Napotiva se toraj k trgovcu, kateri se mene vidno vstraši. Jaz mu na kratko razložim vzrok najinega prihoda, predstavim svojega prijatelja komisarja in prašam po sinu, katerega oče brž pokliče. Ž njim se podava oba v posebno sobo, kamor gre tudi oče, ko sva mu to dovolila. (Dal. prih.)

Naši dopisi.

Iz Zagreba 23. avgusta. — V 32. listu Vašega cenjenega lista sem čitateljem objavil, da se bode 7. in 8. septembra v Djakovu slovesno objajala spomenica na 25letno biskupovanje preuzvišenega Strossmajera; a danes Vam moram naznaniti, da nameravane javne svečanosti ne bode in to zato ne, ker preuzvišeni gospod one slovesnosti sam ne želi. Naj Vam zato priobčim iz dotične okrožnice v „Glasniku Djakovačkem“,

kako sam gosp. biskup objavlja, zakaj da noče sadaj javne svečanosti, rekši: „Jaz bi se bil rad željam mnogih bratov svojih udal; al obzir na slabo zdravje moje in pa na to, da nam se en del naroda našega v krvi in muki, v tugi in nadlogi nahaja, in da nam bratovska in krščanska ljubav naklada, da vdove in sirote, ki v naši kraljevini zavetja in podpore iščejo, po mogočosti podpiramo, napotil me je, da hočem v tihoti in samotni svečanost to obaviti.“ — Mile te besede so nova priča, kako globoko je ranjeno po trpljenji naših bratov po Ercegovini in Bosni tudi srce neprecenljivega našega velikega biskupa Strossmajera.

Iz Novomeške okolice 20. avg. (Kmetijska šola. Silne nadloge kmetovalcev. „Narodni dom“.) Marsikaj imam „Novicam“ poročati, al veselega le malo, žalostnega pa prav veliko. Veselo je to, da prof. Haberlandt je, kakor so „Novice“ že poročale, po svojem ogledu grajščino Grm vkljub vsem intrigam našel za kmetijsko šolo tako pripravno, kakor jo je pripočal deželnemu odboru prof. Povše. „Vkljub intrigam“ — sem rekel, in to je zdaj prav očitno postalo po tem, da so nekateri Rakavci osebno v prof. Haberlandta tiščali, naj vendar vidi, da le Raka je za kmetijsko šolo prava, nobeno drugo posestvo na Dolenskem pa ne. Prof. Haberlandt pa je gledal le s svojimi očmi in si ni dal očal nataktni od kolednikov za Rako, ki brez ugovora je za se čedno posestvo, za šolo pa nikakor ne pripravno. — Predno pa je grajščina Grm še kmetijska šola, bila bi kmalu pogorela 15. dne t. m. zvečer, ko je po odhodu nekaterih potepuhov iz neke že zeló raztrgane grajščinske šupe jelo goreti in grajščaku Smoli pogorelo kakih 200 centov sená. K sreči ogenj ni dalje segel. — Da so toča in druge uirne poslednja tri leta okoličanom Novega mesta hudo rano vsekale, je „Novicam“ že znano, da pa tudi letos se je letina ozimine slabo obnesla, nam lahko verjamete zato, ker se kmetovalci malo kje hvalijo z žitno žetvijo. In vendar se ravno zdaj od kmetov izterjujejo davki s tako silo, da človeka srce boli, ko vidi eksekucije zadolženih posestnikov. Ne samo kmetje, temuč tudi mnogo grajščakov, ki imajo dolga na 3, 4, 5 do 6000 gld., je zdaj v tacihih stiskah, da se bodo komaj rešili — davkarskega bobna. Kdo pa je tega kriv? Letine zaporedoma slabe, davki veliki, sem ter tje tudi nemarno gospodarstvo: vse to vdari skupaj in nadloga je velika. Al še nekaj družega je, o čemur so „Novice“ menda že letos enkrat govorile, in to je, da je okrajno glavarstvo zaradi gori navedenih vzrokov poslednja leta odlašalo z izterjevanjem davkov, zdaj pa je ukaz dobilo, vse zaostanke brez milosti izterjati. Milost prejšnjih let se je zdaj zasukala v ostrost tako, da kmetija za kmetijo gre na kant. Kmet, ki bi bil — se ve da jako težko — skupaj spravil 20 gold. za davek leto in dan, mora zdaj za 3 leta zaostalega plačati 60 gld. — od kodi pa zdaj jih vzeti? Če eksekucija seže celó na to, kar kmetovalec neobhodno potrebuje, da more kmetovati, vničen je revež in beraško palico mora v roke vzeti tudi priden kmet z družino svojo. Bog se usmili! — Zidanje „narodnega doma“ v Novem mestu pa tudi zaradi denarnih zadreg ne more prav naprej. Stvar je bila izprva začeta brez resnega prevdarka: od kodi tako veliko, za majhno in ubogo mestice veliko preveliko stavbo na noge postaviti; zdaj se kažejo posledice prevročega optimizma. — Težka, pretežka butara je naložena zdaj blagima rodoljuboma gosp. grofu Barbotu in gosp. Drag. Rudežu, ki brez hrupa žrtvujeta svojim sosedom toliko dejanske in denarne pomoči, da bi zavoženi voz spravila na boljše. Če tudi perhorisciramo partikularizem v narodnih zade-

vah, smo pri tacih napravah, ki zadevajo le čitalnico, vendar te misli, da je naša Dolenska stran v prvi vrsti poklicana, pripomoči taki lokalni napravi. Kje pa je oni „Narodov“ mecen g. Pfeifer, da ni duha ne sluha o njem zdaj, ko je zdatne pomoči za Dolensko stvar potreba? Ni ga! — čeravno bi ne smel pozabiti, da njegova družnika dr. Vošnjak in dr. Zarnik sta kot pokrovitelja „narodnega doma“ iz Ljubljane prifrčala v Novomesto po svoje „blagoslovit“ temelj temu domu!

Iz Ljubljane. (Iz seje dež. odbora 20. avg.) Deželna vlada se je naprosila, da razpiše 6 izpraznjenih baron Flödnikovih štipendij za slepe otroke iz Kranjskega, ki se pošljejo v šolo za slepe v Linc. — Deželni vladi se predlaga, da bi izpraznjeno Holdheimovo štipendijo za nemogluhe otroke dala nekemu prošniku v podporo za vstop v šolo nemogluhov v Gorici, v kateri se otroci slovenskih starišev na podlagi slovenskega jezika podučujejo. Poročilo deželnega odbornika g. Dežmana, ki je to šolo pred kratkem časom obiskal ter njeno osnovo in vodstvo in vspešno napredovanje učencev jako hvalil, je bilo na znanje vzeto. — Na prošnjo občine Vinica in sosednih krajev, katero je deželni poslanec dr. vitez Savinšek izročil za napravo zidanega mostú čez reko Kolpo na Hrvaško, je deželni odbor sklenil stopiti v dogovor s kralj. hrvaško vlado ter napravo tega mostú priporočati tudi Dunajski vladi. — Poročilo odbornika g. Dežmana, ki je po priliki pred kratkim časom deželno sadje- in vinorejsko šolo na Slapu ogledal ter njeno vredbo in pa izgledno obdelane vinograde kakor tudi marljivost in vspešno napredovanje učencev jako hvalil in to šolo kot pravo sadje- in vinorejsko šolo ne le za Vipavsko dolino, temveč za celo deželo popisal, vzelo se je na znanje. — Muzejnega kustoza drugo poročilo o najdbah ostankov od stavb na koléh iz predzgodovinske dobe na Ljubljanskem močvirju pri Igu vzelo je deželni odbor na znanje ter sklenil, da se Ljubljanski hranilnici in vitezgu Gutmansthalu izreče zahvala za denarno podporo o nadaljevanji izkopavanja stavb na koléh, ter da se nekoliko teh najdenih reči pošlje državnemu geologičnemu zavodu na Dunaj, in da muzejni kustoz znamenitejše najdbe razstavi meseca septembra v Gradcu pri shodu naravoslovcev in zdravnikov. — Sklenilo se je, da gresta primarij deželne bolnišnice medic. oddelka in blaznice dr. Drag. Bleiweis in pa en tehnik ogledat bolnišnice za blazne v Gradec, Brno, Prago, v Heppenheim, Illenau, Karthaus-Brühl na Nemškem, in v Birmingsberg in Königsfelden na Švicarskem; potem še le se bode določila osnova in stavba nove deželne bolnišnice za blazne za Kranjsko.

— (Gospoda Jožef Jarec iz Medvod in Ernest Kramar iz Škofje Loke, učenca s štipendijama na viši kmetijski šoli v Liebwerd-Tečnu na Českem) delata čast naši deželi. Jarec, v 1. letu te šole, je po spričalih, ki jih je vodstvo ravnokar poslalo družbi kmetijski, prvi med 20 učenci, — Kramar, v 2. letu, pa tudi prvi med 25 učenci. Jarec pa je bil še s tem počasten, da je edini dobil po predlogu vodstva premijo s 100 gld., ki jo je Umrathova fabrika kmetijskih strojev v Pragi za najizvrstnejšega učenca više kmetijske šole razpisala. Z njima dobí naša dežela kedaj zopet dve jako sposobni učiteljski moči.

— (Sedež c. k. okrajnega glavarstva in c. k. okrajne sodnije iz Planine v Logatec) se po ukazu ministerstva za pravosodje in notranjih zadev prestavi 20. dne prihodnjega meseca.

— (Imenovanje.) Franc Šuklje pride iz Novega mesta za profesorja na Ljubljansko, Karol Glaser pa iz Ptuja na Kranjsko gimnazijo.

— (Telegraf) je podaljšan iz Maribora čez Slovensko Bistrico, Konjice in Celje, od koder se še bode podaljšal čez Žavec, Vranksko in Podpeč v Ljubljano.

— Kakor se iz Črnomlja „Slov.“ piše, preiskave zaradi glasovite volitve v obrtniško zbornico ondi niso ustavljene. Dobili so zdaj tudi taisti gospodje, ki so krivo delali, zatožne liste iz Novomesta. Kakor se gospodom na nosu bere, niso tega nič kaj veselili. Pri nas velika vročina in jako huda suša.

— Ni je neumnosti tako kolosalne, da bi je ne bil že v svet poslal kak nemčursk časnik; vse pa presega najnovejša iznajdba Dunajskega časnika „Deutsche Ztg.“, ki je te dni trdil, da pravi začetnik Ercegovinske in Bosniške ustaje je škof Strossmajer, češ, da se je ustaja začela prav v njegovi škofiji! Veliki nemški politik je namreč slišal zvoniti, da Diakovaški škof Strossmajer je tudi škof Bosne, al „učenjaki“ nemški je to preslišal, da škof Strossmajer ima le naslov škofa Bosniškega, kakor, na priliko, naš cesar naslov kralja Jeruzalemskega.

— Došla nam je prijetna vest, da se je v Bukureštu ustanovila čitalnica pod imenom „slavenska družina“ za znatni broj Slovanov, posebno Bolgarov, Srbov, Hrvatov, Slovencev in Poljakov, ki ondi živijo.

— (Pobirki iz časnikov.) „Laib. Tagbl.“ je z nekako notranjo zadovoljnostjo prinesel nek razglas višega državnega pravdnštva, ki ukazuje drugim državnim pravdnštvom paziti na to, „da slovanski in Slovanom prijazni listi ne bi prinašali iz bojišča preveč veselih novic o Ercegovincih in Bosnjacih.“ Res ta turški list molči o vsih grozovitostih, katere uganjajo Turki, tako, da bi se smelo misliti, da je „Tagblatt“ v Turški službi. Pa saj ni družega razločka med našimi nemčurji in Turčini; v srcu je obema enaka srd do Slovanov. — „Tagblatt“ je po svoji obsodbi brž skočil na noge in pod naslovom: „Le potlačite ga!“ na čelo si napisal dva članka. Naslov njegovi pisariji so — kakor trdi — besede, ki jih je neka narodna priča rekla porotnikom. Ker je „Tagblatt“ svoje žive dni že laži na kupe v posvet poslal in si ravno zarad tega pravdo Krečevo na glavo nakopal, mu one pravljice nihče ne verjame, dokler si ne upa imena povedati. Mi tedaj kritiki onega članka napišemo le naslov: „Spitaler in Tagblattova koterija.“

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Kar zdaj diplomatom najbolj glave beli, je ustaja na Turškem, Andrassy pa ima zdaj priliko kazati, ali razume ali ne: kaj je prava politika Avstrijska?

— Kdo pride za ces. namestnika namesti grofa Goľuhovskega v Galicijo, še zmirom ni gotovo. Nove „Presse“ voditelji napenjajo se na vse kriplje in hočejo ministra Ziemalkovskega, češ, da je Nemcem in judom po godu! — pričakovati je vendar, da na mesto Goľuhovskega stopi bivši minister grof Potocki, ako ga je voljo prevzeti to službo.

— Avstrija in Ogerska imate zdaj 96 penzioniranih ministrov, ki na leto vlečejo 360.000 gold. pokojnine.

Česko. Iz Prage. — „Politik“ piše, da Mladočehi nameravajo meseca septembra vsako nedeljo kje drugod po deželi napravljati ljudske shode, na katerih hočejo vodo na svoj mlin napeljevati. Narod Česki pa pozná te ljudi, če tudi si krinko liberalnega hinavstva na obraz denejo, že od daleč tako, kakor se spozna judovski havzirar, ki je tako silen, da čez oken nazaj prileze, če si ga skozi vrata na ulice vrgel.“